

Forn de calç del Marçal

Prats de Lluçanès

Ubicació

Comarca: Lluçanès
Lloc/Adreça: Sector nord-est del terme municipal
Emplaçament A 1300 metres per corriol i pista forestal de la carretera BP-4653, punt quilomètric 2'400.

Coordenades:

Latitud: 42.01537
Longitud: 2.03892
UTM Est (X): 420424
UTM Nord (Y): 4651929

Classificació

Número de fitxa 08171-163
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Només es conserva el forat cilíndric del forn
Protecció Inexistent
Accés Díficil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 003A00005

Fitxes associades:

[El Marçal](#)

Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dv., 16/02/2007 - 01:00

Descripció

El forn de calç del Marçal està situat a l'oest de la masia que li dóna nom, en una zona boscosa de forts desnivells i grans roques, força més elevada que la masia.

Del forn de calç se'n conserva un forat cilíndric que medeix uns tres metres de diàmetre i està format amb gruixuts murs de maçoneria de pedra, que superen àmpliament el mig metre d'amplada. L'interior presenta un altre tipus d'arrebossat, potser produït per les coccions que havia fet el forn. La part est, abocada cap el desnivell que forma el serrat, té un tros enrunat de manera que el mur no assoleix la mateixa altura que a la resta. L'interior, força net de vegetació, està parcialment cobert de terra, deixant a l'exterior uns dos metres d'alçada de la cavitat del forn.

Història

Antigament, cada masia amb una certa entitat comptava amb un forn de calç dins les seves terres. La funció dels forns de calç era coure les pedres calcàries sedimentàries, riques en carbonat de calci, per obtenir calç. El procés de transformació de la pedra en calç es feia per combustió, en un forn de forma rodona a dins la terra o a la roca. Es necessitaven temperatures de 800°C perquè el carbonat càlcic s'alliberés de l'anhídrid carbònic i passés a òxid de calci. La calç obtinguda tenia moltes aplicacions: servia per emblanquinar, desinfectar, per ensulfatar les plantes contra les plagues i per a la construcció.

Però per aconseguir aquest procés es necessitava una preparació llarga i feixuga. Aquestes tasques duraven al voltant d'uns tres mesos i començaven entre el gener i el febrer, quan les feines agrícoles eren més escadusseres. Primer de tot, es necessitava combustible, que s'obtenia desembrossant el bosc. Aquesta llenya s'apilava en feixes anomenades fogots, d'un pes aproximat de 30 quilos. Per fer-nos-en una idea, per a un forn de 800 quintars de pedra (1 quintar = 40 quilos) feien falta uns 2.000 fogots.

El següent pas era la pesada feina d'arrencar la pedra idònia amb pics, malls i parpalines. Després es transportava la pedra i els fogots amb els carros fins al lloc on era situat el forn. Aquest s'omplia posant de forma circular les pedres depenent de la seva mida: a baix les més grosses i a dalt del "curull" les més petites. A la part inferior es deixava una finestra o "boca" per introduir-hi la llenya amb una mena de forca anomenada gavell.

Quan començava l'encesa, ja no es podia parar fins que el mestre calcinaire deia que la pedra era ben cuita. Un forn de la capacitat abans esmentada trigava de vuit a deu dies i quan els entesos deien que ja era al seu punt sellaven la boca del forn i la part superior o "curull" amb pedres i fang durant quatre o cinc dies més. Passat aquest temps ja era a punt per desenfornar i transportar la calç en carros a la seva destinació per al seu ús.

Bibliografia

www.lafura.cat/suplements/arxius/arxius.htm

